

BILTEN

XVI - KANTONALNO
TAKMIČENJE UČENIKA
SREDNJIH ŠKOLA IZ
BIOLOGIJE

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BiH
TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA
I NAUKE
PEDAGOŠKI ZAVOD TK
JU MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA
TUZLA

Tuzla, 16.03.2019. godine

www.msstuzla.com

O NAMA!

JU Mješovita srednja škola Tuzla je odgojno-obrazovna ustanova koja se bavi odgojem i obrazovanjem učenika srednje škole. Sa svojim radom je počela još davne 1908. godine. Ovo je prva škola na području Tuzle koja se bavila stručnim osposobljavanjem zanatskog kadra raznog profila. Mješovita srednja škola Tuzla je svoj rad započela pod nazivom Šegrtski zanatlijski tečaj -16. novembra 1908. godine, bila je mješovitog smjera i pohađali su je učenici koji su se osposobljavali za abadžijski (krojač narodnih odijela), kazandžijski, obućarski, stolarski i krojački zanat.

Mješovita srednja škola Tuzla u svom sastavu ima tehničku i stručnu školu.

U tehničkoj školi obrazujemo sljedeće profile:

- Tekstilni tehničar – dizajner odjeće
- Veterinarski tehničar
- Kozmetički tehničar

U stručnoj školi obrazujemo za profile:

- Frizer
- Obućar
- Krojač

Nastavni programi su prilagođeni ili individualizirani, zavisno od toga o kojoj vrsti i stepenu oštećenja kod učenika se radi.

Treba napomenuti da su nastavni planovi i programi modularnog tipa rađeni po projektu EU VET što omogućava horizontalnu i vertikalnu prohodnost unutar NPP, a diplome su priznate u EU.

Kolektiv JU MSŠ Tuzla 2018./2019. godine

Nastava se obavlja u dvije smjene u 8 učiona od kojih su 4 kabineta (za informatiku, hemiju, biologiju-veterinarstvo i multimedijalna učiona).

Praktična nastava u školi za niže razrede se obavlja u moderno opremljenom kozmetičkom i frizerskom salonu i krojačkoj radioni. Viši razredi su usmjereni na rad u salonima, veterinarskim stanicama, a obučari u preduzeću Intral doo BiH.

Program rada u prethodnoj školskoj godini je u cjelini realizovan. U školskoj 2017/2018.godini, nastavu je pohađalo 375 učenika, od čega je 298 učenica, i 77 učenika. Učenici su bili raspoređeni u 18 odjeljenja, i to 10 u tehničku i 8 u stručnu školu.

Od 375 učenika na kraju školske 2017/2018. godine sa uspjehom je završilo školsku godinu 371 učenik, ili 98,93%, dok 4 učenika (odnosno 1,06%) je upućeno da ponavlja razred. Srednja ocjena na kraju školske 2017/2018. godine iznosi 3,80.

PROSTOR

Mješovita srednja škola u Tuzli smještena je u ul. Bosne srebrene br. 8. u zgradi Hemijske škole. Raspolazemo sa 1200 m² prostora. Dvorište je zajedničko sa Hemijskom školom i ima 2600 m².

Teoretska nastava se izvodi na II spratu u 8 učionica. Od toga su 3 kabineta, i to:

- kabinet informatike
- kabinet hemije
- kabinet biologije.

Svi kabineti su dobro opremljeni. U kabinetu informatike ima 20 računara. Kabinet hemije je dobro opremljen, instaliran je digestor, vodena i elektro instalacija, laboratorijsko posuđe, sušara i druga oprema za izvođenje laboratorijskih vježbi. U kabinetu biologije nalazi se više mikroskopa, šema, kostur životinje. U ostalim učionicama se nalazi po 1 grafoskop. Postoje i druga učila za rad. Kompjuterima su opremljene i kancelarije direktora, sekretara, pedagoga, biblioteka. Učenicima i profesorima su na raspolaganju i dva projektora sa pratećom opremom. Praktična nastava se izvodi u 3 radionice:

- frizerski salon (nalazi se u suterenu)
- krojački salon (nalazi se u prizemlju)
- kozmetički salon (nalazi se na drugom spratu)

Sve radionice su veoma dobro opremljene.

Pored ovog prostora tu je još kancelarija direktora, kancelarija sekretara škole, zbornica (dijelimo je sa Hemijskom školom), biblioteka (dijelimo prostor sa Hemijskom školom) i arhiva (dijelimo prostor sa Hemijskom školom).

Škola nema fiskulturnu salu. Kada je lijepo vrijeme nastava tjelesnog odgoja se izvodi na školskom poligonu čija je asfaltna podloga jako oštećena a često učenici posjete i stadion Tušanj i iskoriste priliku za realizaciju časa. U školskoj 2017/2018. god. dio nastave tjelesnog odgoja izvodio se u fiskulturnoj sali Zavoda za odgoj i obrazovanje osoba sa smetnjama u tjelesnom i psihičkom razvoju. U tekućoj godini, saradnja u pogledu korištenja fiskulturne sale nastaviti će se i dalje. Takođe, na korištenje u školskoj 2018/2019. god. škola je dobila i fiskulturnu salu OŠ Kreka.

Nastava se izvodi u dvije smjene. Dopunska nastava i sekcije održavaju se nakon redovne nastave a u saglasnosti sa MON TK, po potrebi u okviru jedne radne subote u toku mjeseca.

VIZIJA RAZVOJA NAŠE ŠKOLE:

Škola koja vodi računa o jakim i slabim strana učenika, koja ravnomjerno razvija i obrazovne i odgojne komponente, te je usmjerena ka usvajanju znanja i sticanju primjenjivih vještina.

MISIJA RAZVOJA NAŠE ŠKOLE:

Škola je usmjerena ka stvaranju okruženja u kojem učenik može razviti sve dimenzije svoje ličnosti (intelektualnu, fizičku, socijalnu, moralnu i estetsku).

Pored toga što se odgojno-obrazovnim djelovanjem na učenike teži da usvoje potrebna znanja i steknu primjenjive vještine, škola kod učenika razvija sklonost timskom radu, permanentnom obrazovanju i usavršavanju i promovisanju opštecivilizacijskih vrijednosti kao što su tolerancija, poštovanje ljudskih prava i djelovanje na demokratskim principima.

Kvalitet redovne nastave održavamo na najvišem nivou uz stalna stručna usavršavanja nastavnika, kako na nivou škole tako i na nivou relevantnih institucija, da bi učenici stekli primjenjiva znanja i vještine i da bi na taj način bili pripremljeni za život. Razvojem partnerstva sa svim akterima odgojno obrazovnog procesa i lokalne zajednice radimo na poboljšanju kvaliteta i efekata nastavnog procesa.

Unapređujemo nastavni proces, poboljšavamo međusobne odnose, a sve sa ciljem da škola bude otvorena, interaktivna, savremena. Obogaćujemo školski život pokretanjem novih aktivnosti i obogaćivanjem već tradicionalnih (humanitarne akcije, školski list, novinarska sekcija, stručne i dr. sekcije).

Organizujemo kontinuiranu saradnju sa različitim kulturnim i obrazovnim institucijama, posebno sa muzejima, pozorištima, likovnim galerijama i drugim ustanovama u cilju promovisanja kulturnih vrijednosti.

POZNATI SMO PO:

Naša škola pored uspjeha u učenju poznata je i po pojedinačnim uspjesima učenika u sportu i drugim aktivnostima. Predstavljamo vam:

Stefani Krešić, učenica III₃, **balkanska prvakinja u karateu**, osvajač brojnih državnih, balkanskih i svjetskih medalja. Godine 2017. predstavlja školu na Državnom prvenstvu u katama i osvojila je prvo mjesto.

Amila Hidanović, otvoreno prvenstvo Srbije 2018. godine prvo mjesto školska svadbena punđa.

Emina Pjanić, na državnom takmičenju Festival rada 2017. i 2018. godine, prvo mjesto u kategoriji tekstilnih tehničara.

Izložbeni radovi tekstilnih, kozmetičkih i veterinarskih tehničara te frizera osvajaju prvo mjesto Festivala rada 2018. godine.

Zerina Mujkić i Saša Pavlović, u jakoj konkurenciji osvojili su treće mjesto u kategoriji školskog filma.

Saša Pavlović u kategoriji fotografije osvaja drugo mjesto u organizaciji PZ TZ i Rotary cluba.

Edmir Hajdarević, 2017. godine na Državnom prvenstvu frizera u Banjaluci osvaja prvo mjesto za školsku svečanu frizuru.

Emina Mešić, učenica II₄, **reprezentativka BiH u fudbalu** i fudbalerka SFK 2000 Sarajevo.

Dajan Ivanović, učenik III₁, **3. u izboru za sportistu godine** (kategorija - stariji juniori) u kick – boks.

Proveli smo PISA testiranje, pilot EKSTERNE mature, školska takmičenja u svim strukama, proveli projekte: BH Telecoma: učionica budućnosti, opremanje školske biblioteke, projekte FTZ, projekat multietničke zajednice u organizaciji Helsinškog komiteta i druge...

**SATNICA KANTONALNOG TAKMIČENJA IZ BIOLOGIJE NA DAN 16.3.2019.
GODINE U PROSTORIJAMA JAVNE USTANOVE MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA
TUZLA**

SATNICA	AKTIVNOSTI
9 ⁰⁰ – 9 ³⁰	- dolazak i prijem gostiju, prijava i evidencija,
9 ³⁰ – 10 ⁰⁰	- svečano otvaranje takmičenja uz obraćanje organizatora i domaćina,
10 ¹⁵ – 12 ⁰⁰	- službeni dio takmičenja – rad takmičara
12 ⁰⁰ – 12 ³⁰	- Radni sastanak profesora i savjetnika PZ TZ,
12 ⁰⁰ – 13 ³⁰	- pregled testova, rad stručne komisije - žalbe, - unos podataka,
14 ⁰⁰ – 14 ³⁰	- proglašenje rezultata takmičenja, - podjela diploma, zahvalnica i nagrada, - završna riječ domaćina

ORGANIZACIJA TAKMIČENJA:**Organizacioni odbor:**

1. mr.sc. Nikola Čiča, direktor PZ TK Tuzla
2. mr.sc. Mehdi Selimović, savjetnik PZ TK Tuzla
3. Izeta Ikanović, direktor JU MSŠ Tuzla,
4. prof. dr. Isat Skenderović,
5. Mubera Aščić, prof.

Dežurni profesori na testu:

1. Alma Mehidić,
2. Nedreta Ćatić,
3. Amra Mustachević,
4. Larisa Sufi,
5. Amra Hedžibeganović,
6. Mirna Torbarac,

Prijava (registracija) takmičara:

1. Zineta Granić
2. Amra Bešlagić

Tehnička podrška:

1. Ćamil Ahmetović
2. Mirza Bećirović

Mobilni tim:

1. Kemal Ikanović
2. Omer Beširović
3. Edita Gradašević

Doček gostiju:

1. Aida Sijerčić
2. Suada Salihbegović

Tim za održavanje:

1. Fatima Bektić

Sastav komisija za pregledanje, bodovanje i rangiranje rezultata na testu:***Oblast ekologija i zaštita životne sredine:***

1. Dr.sc. Elvira Hadžiahmetović Jurida, vanredni profesor
2. Dr.sc. Isat Skenderović, vanredni profesor
3. Dr.sc. Alen Bajrić, viši asistent
4. Mr.sc. Irma Mujkić, asistent

Oblast genetika sa biotehnologijom:

1. Dr.sc. Amela Hercegovac, vanredni profesor predsjednik
2. Dr.sc. Amela Jusić, vanredni profesor
3. Dr.sc. Edina Hajdarević, vanredni profesor
4. Dr.sc. Aldijana Avdić, viši asistent

UČESNICI TAKMIČENJA

r/b	Naziv škole	Prezime i ime profesora	Prezime i ime učenika			
			Ekologija		Genetika	
1.	Gimanzija „dr.Mustafa Kamarić“ Gračanica	Čolo Lutvija, prof.	1.	Sarajlić Mustafa	1.	Mešanović Sabina
			2.	Šaković Šejla	2.	Bećirović Enida
			3.	Husić Ajla	3.	Hadžić Nadina
2.	JU MSŠ Lukavac	Hatunić Albina, prof.	1.	Fajić Inela	1.	Bajrić Arnela
			2.	Likić Dženana	2.	Hidanović Elma
			3.	Kunosić Anisa	3.	Aračić Ajla
			R	Nezirović Ena	R	Muratović Nejra
3.	Gimnazija „Mustafa Novalić,, Gradačac	Kozica Duda, prof.	1.	Softić Ajna	1.	/
			2.	Hasukić Ema	2.	/
			3.	Muratagić Lamija	3.	/
4.	JU Behram begova medresa u Tuzli	Brigić Edin, prof.	1.	Begunić Lejla	1.	Husarić Elma
			2.	Fazlović Almedina	2.	Hasanbašić Selsebil
			3.	Kadić Lamija	3.	/
5.	JU Gimnazija Živinice	Krivalić Jasmina, prof.	1.	/	1.	Alić Adila
			2.	/	2.	Zoletić Nadina
			3.	/	3.	Mamanović Denisa
6.	KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla, Opća Gimnazija	Josipović Pera, prof.	1.	Razić Benjamin	1.	Pejić Leon
			2.	Haračić Nerma	2.	Kovčić Melika
			3.	Namlić Željka	3.	Derniković Martina
7.	JU Gimnazija „Ismet Mujezinović“ Tuzla	Begović Mirsada, prof.	1.	/	1.	Bećirović Belma
			2.	/	2.	Vrabac Lamija
			3.	/	3.	Okić Damir
8.	JU Gimnazija „Meša Selimović“ Tuzla	Begić Amela, prof. Avdibašić Amela, prof.	1.	Hadžiselimović Nadina	1.	Ahmetović Elma
			2.	Emkić Emina	2.	Brkić Taria
			3.	/	3.	Demirović Ena
9.	JU MSŠ Živinice	Beširović Selma, prof.	1.	Aljić Dženita	1.	/
			2.	Fejzić Almedina	2.	/

			3.	Bajrić Ajla	3.	/
10.	JU MS Hemijska škola Tuzla	Suljić Sanela, prof.	1.	/	1.	Mehmedović Nedžmina
			2.	/	2.	Habibović Indira
			3.	/	3.	Karasalihović Fatima
11.	JU MSŠ Banovići	Šmigalović Edin, prof.	1.	Mujić Nejra	1.	Hasić Irma
			2.	Aganović Ilvana	2.	Ahmetović Arif
			3.	/	3.	/
12.	JU MSŠ Čelić	Šerifović Mersija, prof.	1.	Begić Elmedina	1.	/
			2.	Konjić Amila	2.	/
			3.	/	3.	/
13.	JU MSŠ „Doboj Istok“	Aljić Halilović Amira, rof	1.	Mujkić Emina	1.	Sejdinović Ademir
			2.	Mujkić Edita	2.	/
			3.	Karić Selmina	3.	/
14.	JU MSŠ Srebrenik	Imširović Nihad, prof.	1.	Karić Azra	1.	Mujkić Amar
			2.	/	2.	Jahić Dženisa
			3.	/	3.	Karić Amela
15.	JU MS Ekonomsko hemijska škola Lukavac	Hrnjak Salihović Ivana, prof.	1.	Halilović Edisa	1.	/
			2.	Vehabović Elma	2.	/
			3.	/	3.	/
16.	Srednja medicinska škola Tuzla	Nasković Predrag, prof. Ključanin Senaid, prof.	1.	Begović Amila	1.	Paočić Daniela
			2.	Bilalić Selvina	2.	Kalejevac Elma
			3.	Suljić Azreta	3.	Bajrić Irma
			R	/	R	Muhić Lejla
17.	JU MSŠ Sapna	Hadžić Jasminka, prof.	1.	Bešić Elvir	1.	/
			2.	Omerović Mevludin	2.	/
			3.	/	3.	/
18.	JU MSŠ Kalesija	Žbanić Anela, prof.	1.	/	1.	Tubić Omer
			2.	/	2.	Mustafić Dženita
			3.	/	3.	/
19.	JU MSŠ Gračanica	Huskić Ismet, prof. Hasić Šefik, prof.	1.	Hadžić Amela	1.	Mešić Amra
			2.	Šiljković Hamza	2.	Kulić Ademir

			3.	Mehinbašić Edis	3.	Hasinović Denis
20.	JU MSŠ Tuzla	Aščić Mubera, prof.	1.	Čolić Lejla	1.	Kulašević Vildana
			2.	Imširović Amra	2.	Rahimić Midheta
			3.	Jašarević Šejla	3.	Mujkić Elma
21.	JU MSŠ „Hasan Kikić“ Gradačac	Rabić Jasmina, prof.	1.	Bajrić Amela	1.	/
			2.	Hodžić Emina	2.	/
			3.	Begović Alma	3.	/

REZULTATI KANTONALNOG TAKMIČENJA **BIOLOGIJA – EKOLOGIJA SA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE**

RANG	ŠKOLA	UČENIK	ŠIFRA	BODOVI
1.	JU MSŠ „Hasan Kikić“ Gradačac	Begović Alma	MT022	97
2.	Gimnazija „Mustafa Novalić,, Gradačac	Muratagić Lamija	MT044	96
3.	JU Behram begova medresa u Tuzli	Begunić Lejla	MT012	93
3.	JU MSŠ „Hasan Kikić“ Gradačac	Bajrić Amela	MT017	93
4.	JU MSŠ „Hasan Kikić“ Gradačac	Hodžić Emina	MT035	92
5.	Gimnazija „Mustafa Novalić,, Gradačac	Hasukić Ema	MT033	91
5.	JU MSŠ Živinice	Aljić Dženita	MT007	91
6.	Gimnazija „Mustafa Novalić,, Gradačac	Softić Ajna	MT013	90
7.	JU MSŠ Lukavac	Fajić Inela	MT001	87
7.	JU MSŠ Lukavac	Likić Dženana	MT018	87
7.	JU Gimnazija „Meša Selimović“ Tuzla	Emkić Emina	MT024	87
8.	JU MSŠ „Doboj Istok“	Mujkić Edit	MT031	83
9.	Srednja medicinska škola Tuzla	Begović Amila	MT014	80
10.	JU MSŠ Banovići	Mujić Nejra	MT006	79
11.	KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla, Opća Gimnazija	Haračić Nerma	MT027	78
11.	JU MSŠ „Doboj Istok“	Karić Selmina	MT042	78
12.	KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla, Opća Gimnazija	Namlić Željka	MT039	77
12.	JU MSŠ „Doboj Istok“	Mujkić Emina	MT011	77
13.	JU MSŠ Lukavac	Kunosić Anisa	MT036	76
13.	JU MSŠ Banovići	Aganović Ilvana	MT025	76
14.	JU Behram begova medresa u Tuzli	Fazlović Almedina	MT032	67
15.	JU MSŠ Srebrenik	Karić Azra	MT016	64
16.	JU MSŠ Živinice	Fejzić Almedina	MT026	62
17.	JU MSŠ Živinice	Bajrić Ajla	MT038	58
18.	Srednja medicinska škola Tuzla	Suljić Azreta	MT030	52
19.	JU Behram begova medresa u Tuzli	Kadić Lamija	MT043	50
20.	JU MSŠ Tuzla	Čolić Lejla	MT010	47
21.	JU MSŠ Tuzla	Imširović Amra	MT041	45
21.	JU MSŠ Tuzla	Jašarević Šejla	MT029	45
22.	KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla, Opća Gimnazija	Razić Benjamin	MT008	43
23.	Srednja medicinska škola Tuzla	Bilalić Selvina	MT034	42
24.	JU MSŠ Sapna	Omerović Mevludin	MT021	38

25.	Gimnazija „dr.Mustafa Kamarić“ Gračanica	Husić Ajla	MT028	36
26.	Gimnazija „dr.Mustafa Kamarić“ Gračanica	Sarajlić Mustafa	MT009	35
27.	JU MSŠ Sapna	Bešić Elvir	MT004	34
27.	JU MSŠ Gračanica	Mehinbašić Edis	MT037	34
28.	JU MS Ekonomsko hemijska škola Lukavac	Vehabović Elma	MT015	30
29.	JU MSŠ Čelić	Konjić Amila	MT020	29
30.	JU MSŠ Gračanica	Šiljković Hamza	MT019	28
31.	JU MSŠ Gračanica	Hadžić Amela	MT002	23
32.	JU MS Ekonomsko hemijska škola Lukavac	Halilović Edisa	MT023	17
33.	Gimnazija „dr.Mustafa Kamarić“ Gračanica	Šaković Šejla	MT040	16
33.	JU MSŠ Čelić	Begić Elmedina	MT003	16

REZULTATI KANTONALNOG TAKMIČENJA BIOLOGIJA - GENETIKA S BIOTEHNOLOGIJOM

RANG	ŠKOLA	UČENIK	ŠIFRA	BODOVI
1.	Srednja medicinska škola Tuzla	Paočić Daniela	MT056	97
2.	JU MSŠ Srebrenik	Mujkić Amar	MT059	95
3.	Srednja medicinska škola Tuzla	Kalejevac Elma	MT069	91,5
4.	JU MSŠ Lukavac	Bajrić Arnela	MT045	87
5.	JU Gimnazija Živinice	Alić Adila	MT054	85
6.	JU Gimnazija „Meša Selimović“ Tuzla	Ahmetović Elma	MT048	84
7.	JU Gimnazija „Meša Selimović“ Tuzla	Demirović Ena	MT075	79,5
8.	JU Gimnazija „Meša Selimović“ Tuzla	Brkić Taria	MT063	79
9.	JU Gimnazija „Ismet Mujezinović“ Tuzla	Bećirović Belma	MT047	77,5
9.	Srednja medicinska škola Tuzla	Bajrić Irma	MT081	77,5
10.	JU MSŠ Lukavac	Hidanović Elma	MT060	75,5
10.	JU MSŠ Srebrenik	Jahić Dženisa	MT072	75,5
11.	JU MSŠ Banovići	Ahmetović Arif	MT083	75
12.	JU Gimnazija „Ismet Mujezinović“ Tuzla	Vrabac Lamija	MT062	74,5
13.	JU Gimnazija „Ismet Mujezinović“ Tuzla	Okić Damir	MT074	74
14.	JU MSŠ Banovići	Hasić Irma	MT051	73,5
15.	JU Behram begova medresa u Tuzli	Husarić Elma	MT058	73
15.	JU Behram begova medresa u Tuzli	Hasanbašić Selsebil	MT070	73
16.	KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla, Opća Gimnazija	Pejić Leon	MT052	71
17.	JU MSŠ Lukavac	Aračić Ajla	MT071	70

18.	JU MSŠ „Doboj Istok“	Sejdinović Ademir	MT057	66
19.	KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla, Opća Gimnazija	Derniković Martina	MT077	63
20.	JU Gimnazija Živinice	Zoletić Nadina	MT067	62,5
21.	JU MSŠ Srebrenik	Karić Amela	MT082	58,5
22.	JU Gimnazija Živinice	Mamanović Denisa	MT079	52
23.	Gimanzija „dr.Mustafa Kamarić“ Gračanica	Mešanović Sabina	MT053	50
24.	JU MSŠ Gračanica	Mešić Amra	MT046	48
25.	JU MSŠ Gračanica	Kulić Ademir	MT061	43,5
26.	JU MSŠ Kalesija	Tubić Omer	MT049	40,5
27.	JU MSŠ Tuzla	Rahimić Midheta	MT080	37
28.	JU MS Hemijska škola Tuzla	Habibović Indira	MT084	36
29.	Gimanzija „dr.Mustafa Kamarić“ Gračanica	Bećirović Enida	MT066	31,5
30.	JU MSŠ Gračanica	Hasinović Denis	MT073	31
31.	Gimanzija „dr.Mustafa Kamarić“ Gračanica	Hadžić Nadina	MT078	25
31.	JU MSŠ Kalesija	Mustafić Dženita	MT064	25
32.	JU MSŠ Tuzla	Kulašević Vildana	MT068	24
33.	JU MS Hemijska škola Tuzla	Mehmedović Nedžmina	MT050	22
34.	KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla, Opća Gimnazija	Kovčić Melika	MT065	20,5
35.	JU MSŠ Tuzla	Mujkić Elma	MT055	19
36.	JU MS Hemijska škola Tuzla	Karasalihović Fatima	MT076	16

FOTOZAPIS

RANG	ŠKOLA	UČENIK	ŠIFRA	BOĐOVI	RANG	ŠKOLA	UČENIK	ŠIFRA	BOĐOVI
1.	Škola medicinska Hita Tuzla	Pračić Daniela	MT184	97	1.	ŠKŠ Ploče Kikar	Begović Alma	MT182	97
2.	ŠKŠS Indevitica	Muhalović Amra	MT186	88	2.	Gimnazija "Morata Norvici" Gradac	Muratović Lampa	MT194	86
3.	Škola medicinska Hita Tuzla	Kaligović Elma	MT185	91,5	3.	ŠKŠS Brijuni	Čurugović Lejla	MT193	83
4.	ŠKŠS Lukarac	Bajović Amela	MT188	87	4.	ŠKŠS Ploče Kikar	Bajović Amela	MT190	83
5.	ŠKŠS Lukarac	Aličić Adila	MT184	85	5.	ŠKŠS Ploče Kikar	Hadžić Elma	MT193	82
6.	ŠKŠS Lukarac	Abdumetović Elma	MT188	84	6.	Gimnazija "Morata Norvici" Gradac	Hadžić Elma	MT193	81
7.	ŠKŠS Lukarac	Džemirović Ena	MT176	79,5	7.	ŠKŠS Lukarac	Aljić Džemina	MT190	81
8.	ŠKŠS Lukarac	Brkić Tanja	MT183	79	8.	Gimnazija "Morata Norvici" Gradac	Safići Ajna	MT191	80
9.	ŠKŠS Lukarac	Begović Belma	MT187	77,5	9.	ŠKŠS Lukarac	Fajzić Ismeta	MT190	87
10.	Škola medicinska Hita Tuzla	Bajović Irma	MT181	77,5	10.	ŠKŠS Lukarac	Aljić Džemina	MT190	87
11.	ŠKŠS Lukarac	Hadžović Elma	MT180	76,5	11.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT193	87
12.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT180	76,5	12.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT193	87
13.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT180	76,5	13.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT193	87
14.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT180	76,5	14.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT193	87
15.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT180	76,5	15.	ŠKŠS Lukarac	Hadžić Elma	MT193	87

BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE TUZLANSKI KANTON PEDAGOŠKI ZAVOD TUZLANSKOG KANTONA - TUZLA		BOSNIA AND HERZEGOVINA FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA TUZLA CANTON PEDAGOGICAL INSTITUTE OF TUZLA CANTON - TUZLA

TEST IZ BIOLOGIJE ZA KANTONALNO TAKMIČENJE
UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA TUZLANSKOG KANTONA

ekologija i zaštita životne sredine

Šifra _____	Školska 2018/19. godina	Ukupan broj bodova _____

ČLANOVI KOMISIJE:

1. Dr.sc. Elvira Hadžiahmetović Jurida , predsjednik
_____
2. Dr.sc. Isat Skenderović,prof. , član
_____
3. Dr.sc. Alen Bajrić,viši asistent
_____
4. Mr.sc.Irma Mujkić, asistent
_____

UPUTSTVA ZA TAKMIČARE

- Vrijeme predviđeno za izradu testa je 90 minuta.
- Test se ispunjava isključivo hemijskom olovkom.
- Odgovori koji su križani, prepravljani ili na bilo koji drugi način nejasni, neće se uzimati u razmatranje.

Tuzla,16.03.2019.godine

I – Zaokruži slovo ispred tačnog/ih odgovora (može biti jedan, dva ili više tačnih odgo.)

1. (2) Osnovni biotički (biološki) sistem je:
  - a) Jedinka (individua)
  - b) populacija
  - c) vrsta
  - d) biocenoza
2. (2) Osnovni ekološki principi su:
  - a) princip povezanosti živih bića i nepromjenljivosti organizma
  - b) princip nezavisnosti živih bića i stalne promjene organizma
  - c) princip stalnih promjena i princip povezanosti živih bića
  - d) princip promjene organizma i promjene sredine
3. (2) Podjela ekologije prema nivou organizacije živih sistema:
  - a) sinekologija i autoekologija
  - b) ekologija čovjeka
  - c) ekologija biljaka
  - d) ekologija životinja
4. (2) Osnovni transformator energije na Zemlji je.
  - a) biotop
  - b) biom
  - c) biosfera
  - d) jedinka
5. (2) Najočigledniji način praćenja brzine rasta ljudske populacije je:
  - a) godina dana
  - b) vrijeme duplikacije ljudi
  - c) period utrostručenja ljudi
  - d) deset godina
6. (2) Najveći primarni biološki produktivitet imaju:
  - a) listopadne evropske šume
  - b) obradive površine
  - c) mora i okeani
  - d) tajge
7. (2) Fekunditet:
  - a) fiziološki maksimalna produkcija novih jedinki u optimalnim uslovima
  - b) produkcija novih jedinki pod određenim ekološki uslovima
  - c) fiziološki mogući broj jaja koja jedna ženka može producirati
  - d) stvarni broj položenih jaja

8. (2) Zelene biljke koriste azot:
- a) u formi amonijaka
  - b) u formi nitrata
  - c) u formi nitrita
  - d) u elementarnoj formi
9. (2) Za održavanje života na Zemlji nužan je biogeohemijski ciklus slijedećih elementa:
- a) C, H, N, Mg,
  - b) H, O, C, P,
  - c) C, H, O, N,
  - d) C, H, O, N, P.
10. (2) Antibioza je:
- a) negativan uticaj jednog organizma na rast i razvoj drugog,
  - b) zajednica raka samca i moruzgve,
  - c) odnosi razmnožavanja unutar jedinki iste vrste,
  - d) zajednica imele i hrasta.
11. (2) Oligotrofna jezera imaju:
- a) visok primarni produktivitet,
  - b) mali primarni produktivitet,
  - c) nemaju producenata,
  - d) plića su.
12. (2) Pod dispozicijom podrazumjevamo:
- a) unazađivanje, uništavanje
  - b) krčenje i uništavanje
  - c) odlaganje različitih otpada u životnu sredinu
  - d) iskorištavanje fosilnih goriva
13. (2) Heliofite imaju:
- a) nježne listove bez kutikule
  - b) deblje listove sa kutikulom i više mehaničkog tkiva
  - c) nježne listove sa kutikulom
  - d) tanke listove sa malo mehaničkog tkiva
14. (2) Opseg prostorne rasprostranjenosti određene vrste je:
- a) biotop
  - b) areal
  - c) ekosistem
  - d) stanište

15. (2) Sprat visokog drveća čine:
- a) hrast
  - b) lijeska
  - c) topola
  - d) divlja ruža
16. (2) Nacionalni parkovi u Bosni i Hercegovini su:
- a) Kozara
  - b) Trebević
  - c) Jahorina
  - d) Sutjeska
17. (3) Zračnu sredinu odlikuje:
- a) mala kolebanja temperature i vlažnosti
  - b) organizmi snažnijih skeleta
  - c) manje pokretljivi organizmi
  - d) velika kolebanja temperature i vlažnosti
  - e) više pokretljivi organizmi
18. (2) Prema saprobnom sistemu I klasa kvaliteta vode je:
- a) betamezosaprobna
  - b) alfamezosaprobna
  - c) oligosaprobna
  - d) polisaprobna
19. (2) Organizme koji su svojim potrebama vezani za dno jezerskog ekosistema označavamo kao:
- a) nekton
  - b) bentos
  - c) plankton
  - d) neuston
20. (2) Mezofite su:
- a) biljke koje žive u vodi
  - b) biljke umjereno vlažnih područja
  - c) biljke sušnih područja
  - d) biljke vlažnih područja

II – Utvrdi koji su od navedenih iskaza tačni (T) odnosno netačni (N), zaokruži odgovarajuće slovo poslije svakog iskaza.

21. U lancu ishrane prvo mjesto zauzimaju biljojedi. TN (1 bod)
22. Za većinu životinja najpovoljnija temperatura je od 10-15°C. TN (1 bod)
23. U BiH je registrovano oko 4500 ugroženih biljnih vrsta. TN (1 bod)
24. Neutralizam je koakcija u kojoj ne postoje međusobni uticaji niti promjene. TN (1 bod)
25. Karakteristične vrste su najzastupljenije u biocenozi. TN (1 bod)

III – Poveži/ukrsti pojmove

26.(5) Na crtu ispred navedenih pojmova dodaj slovo ispred pripadajućih pojmova na desnoj strani:

_____ edafski faktori	a) mahovine, niski žbunici, lišajevi
_____ zonalnost	b) biološka ravnoteža
_____ tundra	c) svojstva tla
_____ sigmoidna kriva rasta populacije	d) kardinalne tačke
_____ pesimum	e) distribucija elemenata životne sredine

27. (6) Navedite redne brojeve prema vertikalnom rasporedu vegetacije od najniže ka najvišoj nadmorskoj visini:

- _____ listopadno-lišćanske šume
- _____ četinarske šume
- _____ mješovito lišćarsko-četinarske šume
- _____ tropske šume
- _____ visoko planinska vegetacija
- _____ zona vječitog snijega i leda

IV. Definiši/dopuni rečenice

28. (3) Abiotičke sisteme odlikuje _____, dok biotičke sisteme obilježavaju _____ i _____ integracija.

29.(3) Navedi podjelu jezera prema biološkom produktivitetu: _____, _____ i _____.

30. (4) Biljke i životinje prema stepenu ugroženosti svrstavaju se u slijedeće kategorije: _____, _____, _____ i _____.

31. (3) Stenotermne vrste su vrste koje imaju _____ ekološku valencu u odnosu na _____, a _____ vrste imaju usku ekološku valencu u odnosu na kiseonik.

32. (2) Vodeni bilans biljaka je _____.

33. (6) Navedite minimalno tri primjera biljnih i životinjskih vrsta koje su iznimno ugrožene u našoj Zemlji: _____, _____, _____, _____, _____.

34.(5) U prirodi postoje dvije životne sredine: _____ i _____.

One čine tri životne oblasti: _____.

VIII – Popuni prazna mjesta u tabeli

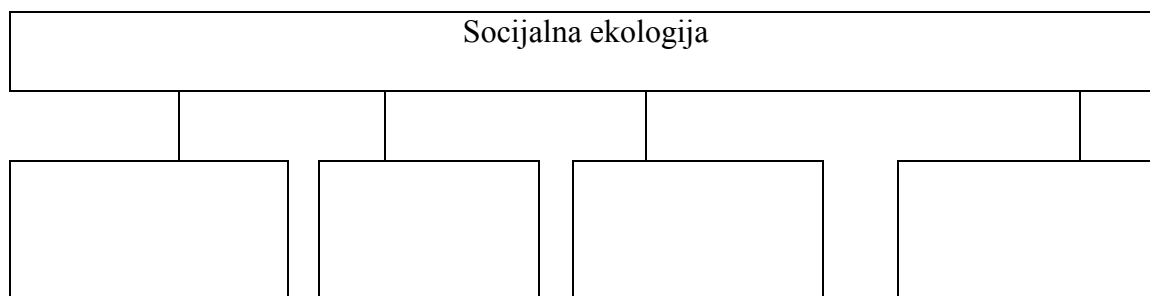
35. (5) U priloženoj tabeli definiši bitne ekološke datume:

	Svjetski dan zaštite močvara
7.april	
22.april	
	Svjetski dan hrane
29.decembar	

36. (8) Ispuni prazna polja u tabeli: .

Kompeticija	
	Dejstvo biotopa-nežive prirode na živa bića-organizme koja ga naseljavaju
Reducenti	
	Vrste najbolje prilagođene životu u tekućicama

37. (4) Dopunite priloženu šemu koja se odnosi na višestruku usmjerenost socijalne ekologije:

**RJEŠENJE TESTA IZ EKOLOGIJE ZA SREDNJE ŠKOLE 2018/19 GODINE
(16.03.2019)**

1. A
2. C
3. A
4. C
5. B
6. C
7. C
8. B
9. C
10. A
11. B
12. C
13. B
14. B
15. A i C
16. A i D
17. B, D i E
18. C
19. B
20. B
21. N
22. N
23. N
24. T
25. N
26. C, E, A, B i D
27. 2, 4, 3, 1, 5 i 6
28. Fizičko-hemijska, fiziološka i ekološka
29. Oligotrofna, eufotična i distrofična
30. Izumrle-Ex, ugrožene-E, osjetljive-V, rijetke-R
31. Usku, temperaturu, stenoksene
32. Odnos primljene i transpirirane vode
33. Medvjed, runolist, lincura, dabar, tetrijeb, ruževac
34. Vodena i zračna(vazdušna), kopno i more i kopnene vode
- 35.

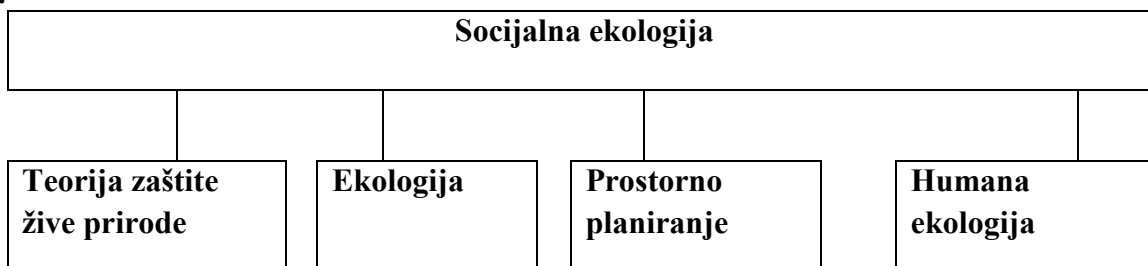
02. februar	Svjetski dan zaštite močvara
7.april	Svjetski dan zdravlja
22.april	Dan planete Zemlje
16.oktobar	Svjetski dan hrane
29.decembar	Međunarodni dan biološke raznolikosti

36.

Kompeticija	Je tip koakcije u kojoj dva organizma, uglavnom, djeluju negativno jedan na drugog.
Akcija	Dejstvo biotopa-nežive prirode na živa bića-organizme koja ga naseljavaju
Reducenti	Su bakterije i gljive koji razlažu-redukuju organske materije do nivoa

	upotrebljivog od strane producenata.
Reobionte	Vrste najbolje prilagođene životu u tekućicama

37.

BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE TUZLANSKI KANTON PEDAGOŠKI ZAVOD TUZLANSKOG KANTONA - TUZLA		BOSNIA AND HERZEGOVINA FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA TUZLA CANTON PEDAGOGICAL INSTITUTE OF TUZLA CANTON - TUZLA

**TEST IZ BIOLOGIJE ZA KANTONALNO TAKMIČENJE
UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA TUZLANSKOG KANTONA**

GENETIKA

Šifra _____	Školska 2018/19. godina Ukupan broj bodova _____

ČLANOVI KOMISIJE:

dr.sc. Amela Hercegovac, vanredni profesor

Odsjek: biologija, PMF, Tuzla

_____

dr.sc. Amela Jusić, vanredni profesor

Odsjek: biologija, PMF, Tuzla

_____

dr.sc. Edina Hajdarević, vanredni profesor

Odsjek: biologija, PMF, Tuzla

_____

dr.sc. Aldijana Avdić, viši asistent

Odsjek: biologija, PMF, Tuzla

_____

UPUTSTVA ZA TAKMIČARE

- Vrijeme predviđeno za izradu testa je 90 minuta.
- Test se ispunjava isključivo hemijskom olovkom.
- Odgovori koji su križani, prepravljani ili na bilo koji drugi način nejasni, neće se uzimati u razmatranje.

Tuzla, 16.03.2019. godine

I. ZAOKRUŽI TAČNU TVRDNJU

1. Ako je sadržaj adenina u dvolančanoj DNK 20% ukupnih baza, sadržaj citozina će biti:

- a) 20%
- b) 60%
- c) **30%**
- d) 80 %

2

2. Poliploidija je:

- a) smanjenje broja hromosoma u spolnim ćelijama
- b) povećanje broja hromosoma u spolnim ćelijama
- c) **povećanje broja hromosoma u somatskim ćelijama**
- d) smanjenje broja hromosoma u somatskim ćelijama

2

3. Plazmidi se mogu opisati kao:

- a) **male cirkularne DNK molekule koje egzistiraju nezavisno od hromosoma u bakterijskoj ćeliji**
- b) kompleks membranskih struktura koje zahvataju hromosom bakterija
- c) organele koje služe za prenos genetičkog materijala iz jedne bakterije u drugu
- d) cirkularne RNK molekule koje egzistiraju nezavisno od bakterijskog hromosoma

2

4. U dvostrukoj DNK uzvojnici komplementarne baze su povezane pomoću:

- a) peptidnih veza
- b) jonskih veza
- c) **vodoničnih veza**
- d) N-glikozidnih veza

2

5. Djed albino (aa) i nana normalne pigmentacije (AA) imali su kćerku normalne pigmentacije. Normalna pigmentacija nasljeđuje se:

- a) kodominantno
- b) **autosomalno dominantno**
- c) spolno vezano
- d) autosomalno recesivno

2

6. Sindrom mačijeg plača nastaje usljed:

- a) duplikacije kratkog kraka hromosoma 5
- b) **delecije kratkog kraka hromosoma 5**
- c) delecije kratkog kraka hromosoma 4
- d) duplikacije dugog kraka hromosoma 4

7. Geni ABO sistema krvnih grupa kod čovjeka međusobnim kombinacijama daju:

2

- a) četiri različita genotipa
- b) šest različitih fenotipova
- c) **četiri različita fenotipa**
- d) 2^3 različitih genotipova

2

8. Enzimi koji sijeku oba lanca DNK na tačno određenom mjestu nazivaju se:

- a) **restrikcioni enzimi**
- b) DNK polimeraze
- c) RNK polimeraze
- d) fosforilaze

2

9. Prepozna stop kodon:

- a) **UGA**
- b) UAC
- c) AUG
- d) nijedan od navedenih

10. U kojem od navedenih tipova hromosomskih aberacija nije izmjenjena količina genetskog materijala:

2

- a) delecije
- b) duplikacije
- c) **pericentrične inverzije**
- d) u svim navedenim aberacijama

11. Aleli su:

2

- a) uvijek recesivni
- b) **različite varijante jednog gena koje determinišu istu osobinu**
- c) homologni hromosomi
- d) geni smješteni vrlo blizu na istom hromosomu

12. Mejoza predstavlja diobu:

2

- a) spolnih ćelija
- b) somatskih ćelija
- c) **kojom nastaju spolne ćelije**
- d) kojom nastaju somatske ćelije

2

13. iRNK nastaje:

- a) translacijom DNK
- b) transkripcijom DNK u ribosomima
- c) transkripcijom tRNK
- d) **transkripcijom DNK**

2

14. Krosingover predstavlja razmjenu između:

- a) sestrinskih hromatida nehomolognih hromosoma
- b) sestrinskih hromatida homolognih hromosoma
- c) nesestrinskih hromatida nehomolognih hromosoma
- d) **nesestrinskih hromatida homolognih hromosoma**

15. Patau sindrom je:

- a) **aneuploidija**
- b) poliploidija
- c) euploidija
- d) ploidija

2

2

16. U anafazi I mejoze I dolazi do:

- a) razdvajanja sestrinskih hromatida homolognih hromosoma
- b) razdvajanja homolognih hromosoma**
- c) diobe centromere
- d) Krosingovera

2

II. DEFINIŠI POJMOVE/DOPUNI REČENICU

1. Kod je smješten na molekuli **DNK**, antikodon na molekuli **tRNK**, a kodon se nalazi na molekuli **iRNK**.

3

2. Osnovna gradivna jedinica DNK molekule je **nukleotid** koji je građen od **azotne baze, pentoze i fosfatne skupine**.

3

3. Tehnologija genetičkog kloniranja započinje **isjecanjem** željenog gena pomoću **restriksijskog** enzima.

3

4. Reverzna transkripcija je **proces prepisivanja informacije sa RNK na DNK** i odvija se kod **retrovirusa** djelovanjem enzima **reverzne transkriptaze**.

3

5. Translacija predstavlja **proces sinteze proteina** i odvija se u **citoplazmi**.

3

6. Gen je **osnovna jedinica nasljeđivanja**.

3

III. ZAOKRUŽI JEDNU ILI VIŠE ISPRAVNIH TVRDNJI

1.

- a) Gen za hemofiliju je lociran na Y hromosomu.
- b) Genotip Klinefelterovog sindroma je 47, XXY.**
- c) Turnerov sindrom predstavlja nedostatak dva hromosoma.
- d) Edwardsov sindrom je monosomija 14. para hromosoma.

2.

3

- a) Genetički drift je karakterističan za male populacije.**
- b) Mejozom se osigurava jednostruk broj hromosoma u somatskim ćelijama.
- c) Alkaptonurija je posljedica povišenog krvnog pritiska.
- d) Nakon prve mejotičke diobe u ćelijama se nalazi haploidna hromosomska garnitura.**

3.

3

- a) Replikacija DNK se odvija u pravcu 5' – 3'**
- b) RNK polimeraza učestvuje u translaciji.
- c) Ligaze su enzimi koji sijeku DNK molekulu.
- d) Količina DNK je najmanja u G1 fazi interfaze.**

3

4.

- a) Kodominantnim nasljeđivanjem se nasljeđuje daltonizam.
- b) Novi oblici gena, aleli, nastaju mutiranjem.**
- c) Autoreprodukcija DNK se odvija u G1-fazi interfaze ćelijskog ciklusa.
- d) t-RNK ulazi u sastav ribosomskog kompleksa i ima katalitičku ulogu.

5.

3

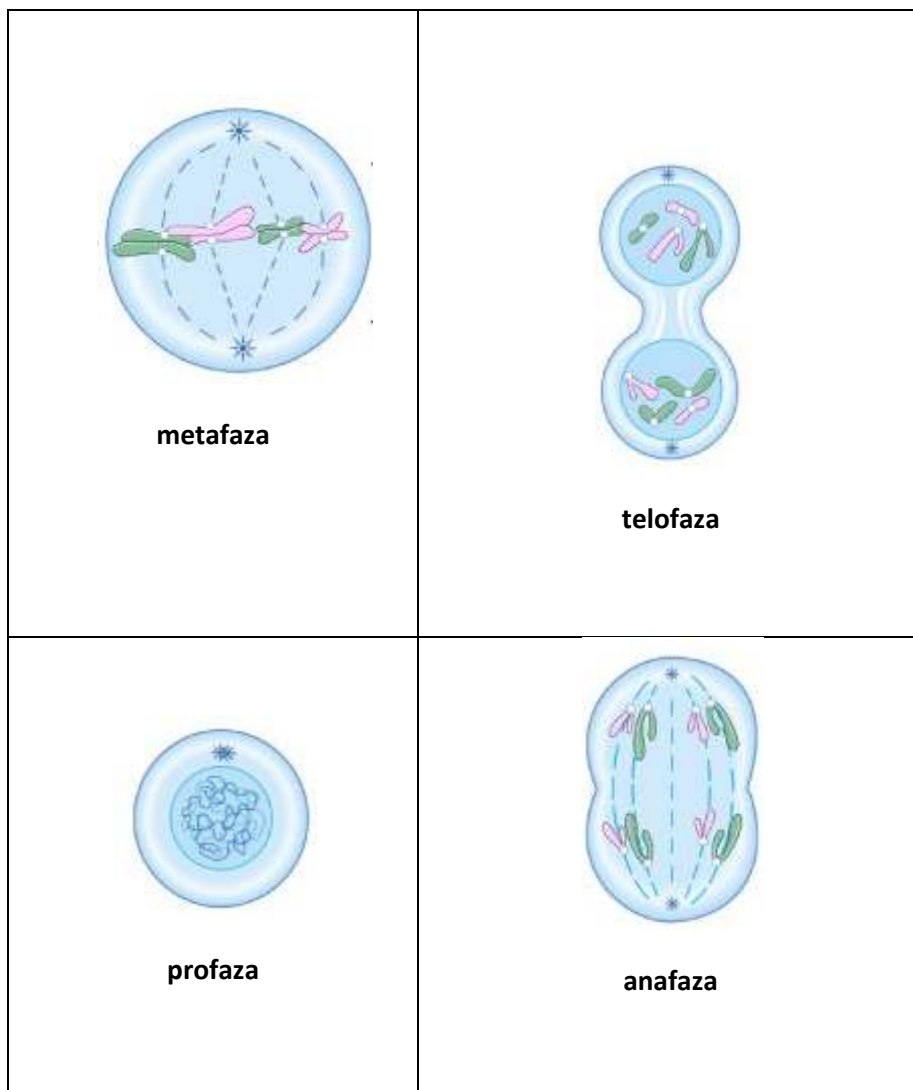
- a) Daltonizam se nasljeđuje autosomalno dominantno.
- b) Kariogram je skup hromosoma ćelije svrstanih u parove i poredanih po veličini i položaju centromere.**
- c) Ribosomalna RNK sintetizira se na ribosomima.
- d) Restriktaze su enzimi koji spajaju fragmente DNK.

IV. POPUNI TABELU

3

1. Slike predstavljaju **faze mitoze**. Ispod svake napiši naziv odgovarajuće faze.

5

2.

Genotip	Fenotip
47, XY, +21/47, XX, +21	Sindrom Down
46, XX	Normalna ženska osoba
47, XY, + 13/ 47, XX, + 13	Sindrom Patau
45, XO	Sindrom Turner
47, XY, +18/47, XX, +18	Sindrom Edwards

5

3. Popuni tabelu:

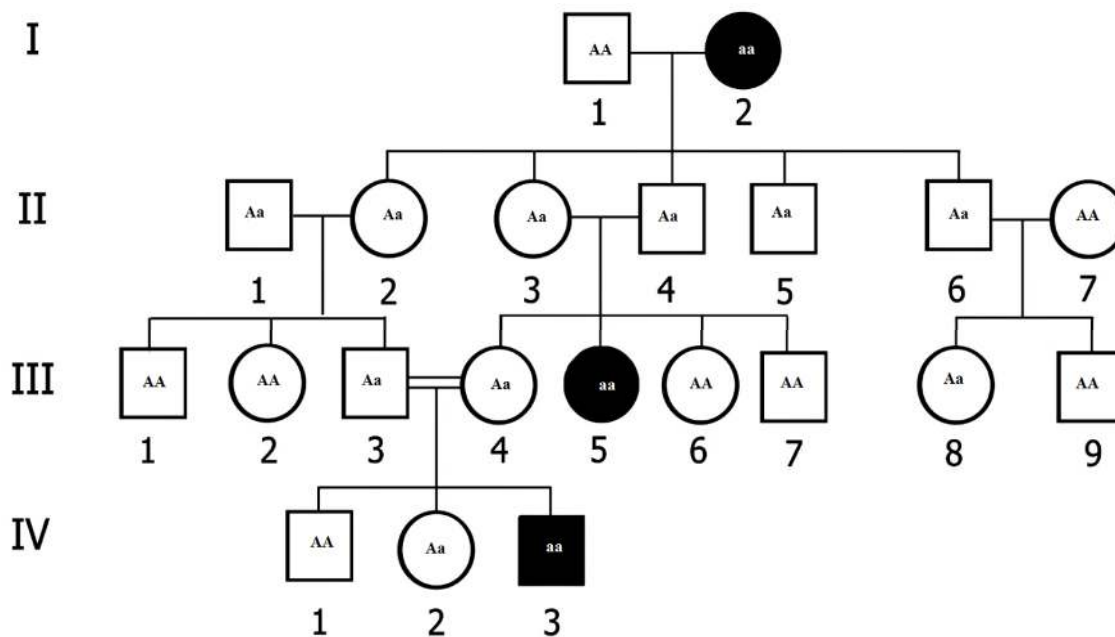
5

Definicija	Pojam
Udvostručavanje DNK molekule	Replikacija
Obrnuta orijentacija dijela hromosoma	Inverzija
Gubitak dijela hromosoma	Delecija
Premještanje dijela hromosoma	Translokacija
Udvostručavanje dijela hromosoma	Duplikacija

V. RIJEŠI ZADATKE

1. Odredite tip nasljeđivanja na osnovu priloženog rodoslova i obilježiti genotipove svih članova heredograma-rodoslovnog stabla.

7

Tip nasljeđivanja: autosomalno recesivno

2. U ranijoj sudskoj praksi ABO i Rh sistemi krvnih grupa koristili su se za dokazivanje mogućeg očinstva. Na osnovu podataka o krvnim grupama majke, djeteta i dva muškarca, odredite koji od navedenih muškaraca može biti biološki otac djeteta. Prikazati postupak rješavanja zadatka!

Genotipovi:

7

Majka: A, M, cde/cde (Rh⁻)

Dijete: A, MN, cde/cde (Rh⁻)

Muškarac I: O, M, CDe/CDe (Rh⁺)

Muškarac II: A, N, cdE/cde (Rh⁻)

Riješenje:**Muškarac I:**

Otac (Rh⁺) CDe/CDe, a majka (Rh⁻) cde/cde, nema mogućnosti da dijete bude Rh⁻.

P: CDe/CDe x cde/cde

G: CDe CDe cde cde

F1: CDe/cde CDe/cde CDe/cde CDe/cde **svi potomci su Rh pozitivni**

Muškarac II :

P: ♂AO x ♀AO

F1: AA, AO, AO, OO

A A A O moguća A krvna grupa kao u djeteta

P: ♂MM x ♀NN

F1: MN, MN, MN, MN

MN MN MN MN odgovara MN grupi kao u djeteta

P: ♂cdE/cde x ♀cde / cde

G: cdE cde cde cde

F1: cdE/cde cdE/cde cde/cde cde/cde

Genotip cde/cde odgovara genotipu djeteta.

Mogući otac djeteta je muškarac II , dok muškarac I sigurno nije otac djeteta.

3. Sposobnost uvrćanja jezika kod čovjeka je dominantna osobina determinisana genom **A**. Sposobnost osjećanja gorčine PTC (feniltiokarbamida) je determinisana dominantnim alelom **B**. U brak su stupile dvije osobe muž je normalno uvrćao jezik i osjećao gorčinu PTC- a, a žena nije mogla uvrćati jezikom, niti je osjećala ukus PTC-a.

- a) ako je muž bio homozigot za oba svojstva i stupio u brak sa gore navedenom ženom, kakav se odnos djece može očekivati u F1 i F2 generacijama?
b) da li je muž mogao biti heterozigot za oba svojstva?

Riješenje:

6

a)

P: A A B B x a a b b

G: AB ab

F1: Aa Bb svi potomci mogu uvrćati jezik i osjećati gorčinu PTC- a

Aa Bb x aabb

G: AB Ab aB ab ab

F2: AaBb Aabb aaBb aabb

25% potomaka može uvrćati jezik i osjećati gorčinu PTC- a

- 25% potomaka može uvrćati jezik i ne osjeća gorčinu PTC- a
- 25% potomaka ne može uvrćati jezik i osjeća gorčinu PTC- a
- 25% potomaka ne može uvrćati jezik i ne osjeća gorčinu PTC- a

b) Da, muž navedenog fenotipa može biti heterozigot

AaBb - može uvrćati jezik i osjećati gorčinu PTC- a

Svečanim proglašenjem pobjednika dodjeljene su diplome za osvojeno prvo, drugo i treće mjesto od strane organizatora PZ TK kao i zahvalnica domaćinu za veoma dobru organizaciju, a domaćin je zahvalnice uručio svim učesnicima takmičenja uz poklon knjige koje su donirali prof. Dr. Amela Begić i prof. Dr. Muhamed Omerović.

Za uspješnost organizacije pobrinuli su se donatori:

- DOO Vulkan Simin Han,
- Čaršijski taksi 1530,
- DOO Bosna lift Tuzla,
- Veterinarska stanica PET DOC 4U,
- Veterinarska stanica PET VET DOO Tuzla,
- Trgovački lanac BINGO Tuzla,
- Kozmetički salon „Larisa“,
- OBP FAST FOOD „NAPOLI“,
- Profesor Omer Beširović,

te im se ovom prilikom zahvaljujemo kao i članovima vijeća učenika naše škole.

***„VRATA NAŠE ŠKOLE, BUDUĆIM UČENICIMA, PRIJATELJIMA I
SVIM DOBRONAMJERNIM LJUDIMA SU ŠIROM OTVORENA“***

DOBRO NAM DOŠLI!

NAŠA ŠKOLA

